

Posudek na diplomovou práci

Bc. Kristýny Miholové

Krátké nadechnutí: otevírání genderových témat v českém tisku šedesátých let

Tématem této práce je určitý výsek genderového diskurzu v éře státního socialismu v době tzv. tání, a cílem práce je zjistit, zda a jakým způsobem se v tomto politicky a kulturně se uvolňujícím období otevíral také svobodnější diskurz genderový. Diplomandka sama objevila výjimečný materiál, a sice diskusi podnícenou vydáním českého překladu Druhého pohlaví Simone de Beauvoir na stránkách Literárních novin. Analýza této diskuse je ústředním cílem této práce, záběr však byl ještě rozšířen o další genderově zaměřené příspěvky v LN v době tání, které byly nadto analyzovány v komparaci s diskurzem Rudého práva.

Kristýna Miholová vládne schopností jasně a obratně formulovat a logicky uspořádaně psát. Tyto kvality vykazuje jak teoretická, tak analytická část předložené práce. Teoretická část rekapituluje základní historický kontext – zejména rozdíl mezi padesátými a šedesátými lety - s použitím relevantních sekundárních prací (Kaplan, Rupnik), pokračuje informací o mediální situaci ve sledovaném období a o konkrétních médiích, jež v práci zkoumá, informací o likvidaci ženského hnutí, o státní politice rovnoprávnosti pohlaví zejména v polistopadových retrospektivních reflexích, ale také v dobové odborné literatuře (Scott). Nemalou pozornost věnuje rovněž ideologické i srovnání místní oficiální ideologie s přístupy západního marxistického a socialistického feminismu. Vše sepsáno s nadhledem a s vazbou na výzkumný cíl. Diplomandka nakonec teoretickou část nejen přehledně shrnuje, ale také v návaznosti na teoretickou expozici upřesňuje výzkumnou otázku, která nyní zní: „jakým způsobem jsou v mnou analyzované literatuře reflektovány a popisovány změny, které znamenal režim v životě žen“, kterou ještě rozkládá do podotázek.

V analytické části je dobře odůvodněn postup vytvoření výzkumného vzorku textů a jejich přehled je předložen pomocí tabulek. Texty jsou analyzovány kombinací metod, jelikož například pro diskusi k Druhému pohlaví, jež je filozofickou disputací, nejsou vhodné běžné metody kvalitativní textové analýzy. Analýza zde tedy byla provedena pomocí otázek kladených všem statím jednotlivě a diskusi jako celku. U představení další metody, CDA, mi u autorit jako Fairclough, Wodak, van Dijk chybí bibliografické odkazy. Diplomandka pak aplikovala kritickou analýzu ideologie podle van Dijka. Všechny analýzy jsou vedeny ukázněně a metodicky.

Analýza diskuse k Beauvoir dobře identifikuje jednotlivé teoreticko-ideologické pozice jejích účastníků a upozorňuje na přítomnost argumentů, které se později objevily v debatách feminismu druhé vlny. Jelikož se jedná o filozofickou debatu, v této analýze by bylo přirozeně možné pokračovat mnohem dál, diplomandka však v rámci magisterské práce a genderové relevantních otázek zvládla základní rovinu tohoto úkolu se ctí. Tematická analýza dalších článků je provedena solidně, i když by se mi jako vhodnější jevílo kódování nikoli po jednotlivých textech (to by měla být spíš přípravná fáze), ale napříč texty. Na druhou stranu vzhledem k nevelkému počtu článků není spojení textů s jejich autory bez významu, takže zvolený způsob lze respektovat. Dosti podrobné shrnutí skrze výsledné kategorie a zejména jejich promyšlená interpretace umožňují přesné a plastické závěry. Velmi plodné a zajímavé – a ne zcela předvídatelné – je také srovnání diskurzů Rudého práva a Literárních novin. Zdařilý je i pokus o analýzu ideologie na jednom vhodně vybraném článku z Rudého práva.

Závěry jsou bohaté a zajímavé, metodologická triangulace velmi přispěla k plasticitě zjištěných charakteristik. Práce je sepsána obratně, čtivě a elegantně, i když občasné chyby v interpunkci se najdou i zde. Formálně je práce v pořádku.

Vzhledem k výborné a vyrovnané úrovni všech částí, kvalitní analýze, interpretaci a formulaci závěrů, doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení „výborně“.

V Rožtokách 23.3.2010

PhDr. Hana Havelková, PhD.

Vedoucí diplomové práce